

Les Amèriques, de qui eren?

Els súbdits de la Corona catalanoaragonesa van poder comerciar sempre amb Amèrica excepte durant el període 1505-1524

NARCÍS SUBIRANA > TEXT

Una prova més que la conquesta d'Amèrica fou obra de la Corona d'Aragó la trobem després de la mort d'Isabel la Catòlica. Els nobles castellans no volien ser governats per Ferran II. L'expulsaren de Castella perquè governés solament els seus regnes. En les corts de Toro de

1505 es va fer el repartiment dels regnes que havien estat dels Reis Catòlics: una part per a Ferran i l'altra per a la seva filla Joana *la Boja*, hereva de Castella. Joana va ser reconeguda com a reina de Castella, Lleó, Granada, Toledo, Galícia, Sevilla, Còrdova, Múrcia, Jaén i les illes Canàries. Ferran II va ser reconegut com a rei d'Aragó, les dues Sicílies, Jerusalem, València, Mallorca, Sardenya i Còrsega, i com a comte de Barcelona, duc d'Atenes i Neopàtria, comte del Rosselló i de la Cerdanya i senyor de les Índies del Mar Oceà.

Hi ha dues versions diferents que parlen de la mort de Felip I, gendre de Ferran el Catòlic, mort presumiblement enverinat o a causa de la pesta. A Ferran el Catòlic l'anomenaren aleshores regent de Castella (de 1507 a 1516, any de la seva mort). El 1518, el seu nét Carles I es féu càrrec de tots els seus regnes i des de Saragossa, l'any 1519, va escriure al seu ambaixador de Roma, el valencià Lluís Carrós, per demanar-li que parlés amb el Papa a fi d'aconseguir incorporar algunes illes més al bisbat de Sant Joan de Boriquen, ja que no tenia prou rendes en ser una illa molt petita. També escrigué als consellers de totes les ciutats del Regne d'Aragó per demanar-los que portessin llauradors a les Índies, i redactà unes ordenances perquè els indis no fossin

>> *Narcís Subirana i Eva Sans.*

Després de la mort d'Isabel la Catòlica els nobles castellans no volien ser governats per Ferran II

maltractats. Com anem veient, era des de Saragossa que s'implicava súbdits, ciutats i viles perquè anessin a les conquestes americanes. En les corts de Toro de 1505, de Valladolid de 1506, i de Burgos de 1512 i 1515, no es va fer cap referència al fet que la reina Joana tingués les Índies. A les corts de Barcelona de 1519-1520, Carles I hi assistí com a rei de les Índies i del Mar Oceà, i afirmà que la major part de les seves possessions eren de la Corona catalanoaragonesa.

Catalunya i el comerç amb Amèrica

Tradicionalment es deia des de fa molts anys que Catalunya havia estat apartada del comerç amb Amèrica fins que Carles III va redactar unes ordenacions que van permetre a la Corona catalanoaragonesa reprendre l'activitat. Als estudis històrics de Francisco de Paula Vallados, de les acadèmies de la Història i de Belles Arts de Granada, datats el 1892 i titulats *Colón en Santa Fe y Granada*, a la pàgina 53, s'afirma que va ser Felip II el qui, en les corts de Monzó de 1585, va establir que la Corona catalanoaragonesa tingués els mateixos drets i beneficis: «Sa majestat amb voluntat amb la cort i a súplica d'ella, estableix i ordena que els naturals del Regne

d'Aragó puguin passar allà i tinguin i puguin tenir tots els drets que tenen els naturals dels Regnes de Castella».

Aquestes versions de la història també s'han de revisar, perquè els comerciants catalans tan sols van tenir alguna discriminació en el càrrec els anys 1505-1524 per culpa del testament d'Isabel la Catòlica, que havia incorporat unes clàusules restrictives per als súbdits de la Corona d'Aragó. Tot i així encara es poden trobar catalans establerts a Sevilla i Cadis que comercialitzaven amb Amèrica durant aquest període. Va ser a partir de 1524 que el comerç es va obrir amb tota llibertat per als catalans, respectant les ordenances i privilegis que tenien a Sevilla i Cadis.

Narcís Subirana és investigador del Centre Català d'Història.

>> *Mapa de Nova França al començament de la colonització. Dibuixat per Samuel de Champlain el 1612.*

